

напрямів діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки імені В. О. Сухомлинського.

У науково-допоміжному бібліографічному покажчику «Відділення загальної педагогіки та філософії НАПН України: 30 років наукової діяльності» крізь призму бібліографії праць провідних науковців *відображено* здобутки наукових установ у забезпеченні розвитку та реформування національної освіти з часу проголошення незалежності України і до сучасних викликів у педагогічній галузі.

ІКТ В ОСВІТІ: ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ЛАБОРАТОРІЙ

Н. В. Вараксіна, науковий співробітник відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти

Інформатизація освіти вплинула на традиційні підходи у навчанні, тому значну увагу дослідники почали приділяти інноваційним питанням впровадження інформаційно-комунікаційних та інтерактивних, мультимедійних технологій. Через поширення пандемії Covid-19 особливою актуальним стає використання у закладах освіти спеціалізованих програмних засобів для проведення лабораторних і практичних робіт.

Схарактеризовано один із перспективних напрямів застосування інформаційних технологій в освіті, зокрема розроблення віртуальних лабораторій. Зазначено, що їхнє використання передбачає безпосередню участь у певному експерименті, що сприяє засвоєнню знань на більш свідомому та глибокому рівні, забезпечує якісніший рівень навчального матеріалу. Віртуальна лабораторія як віртуальне навчальне середовище уможливорює моделювання поведінки об'єктів реального світу в комп'ютерному середовищі і допомагає оволодіти новими знаннями та вміннями.

Визначено, що завдяки віртуальному програмному середовищу вдається моделювати процеси, протікання яких принципово неможливе в лабораторних умовах, та створювати безпечні умови роботи з небезпечними речовинами чи приладами; економити час і ресурси та використовувати віртуальні лабораторії у дистанційному навчанні.

Проаналізовано підходи до тлумачення терміна «віртуальна лабораторія» та зроблено висновок про можливість її ефективного використання у закладах освіти та навчальних центрах різних організацій як засобу формування практичних навичок учнів і студентів під час викладання технічних, природничо-математичних дисциплін та для моделювання процесів в інформаційній і кібернетичній безпеці.

Констатовано, що питання віртуальних лабораторій досить широко висвітлюється й у зарубіжній пресі. Насамперед йдеться про проблеми впровадження віртуальної лабораторії для студентів медичних професій та для роботи освітньо-дослідницької лабораторії у ядерній сфері тощо.

Список використаних джерел

1. Лемешко О., Єременко О., Євдокименко М., Кузьмініх Є. Особливості створення віртуальної лабораторії кібербезпеки для дистанційного навчання. *Новий Колегіум*. 2020. № 3 (101). С. 41–45. URL: <https://doi.org/10.30837/nc.2020.3.41> (дата звернення: 01.08.2021).
2. Семеніхіна О. В., Шамоля В. Г. Віртуальні лабораторії як інструмент навчальної та наукової діяльності. *Пед. науки: теорія, історія, інновац. технології*. 2011. № 1 (11). С. 341–346. URL: <http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/5198> (дата звернення: 01.08.2021).
3. Rizwan-uddin Virtual Reality for Education, Training and Dose Reduction. *Nuclear Plant Journal*. 2018. Sep/Oct, Vol. 36, Iss. 5. P. 30-33. URL: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=f5h&AN=132901459&lang=ru&site=ehost-live> (last access: 02.09.2021).

НАУКОВІ РОЗРОБКИ ВЧЕНИХ НАПН УКРАЇНИ З ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

*Т. І. Годецька, науковий співробітник відділу наукового
інформаційно-аналітичного супроводу освіти*

У контексті виконання основного етапу наукового дослідження «Бібліографічний та аналітичний супровід діяльності Національної академії педагогічних наук України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти» ми здійснили добір та аналіз наукового доробку провідних науковців НАПН України з проблеми психолого-педагогічної підтримки життєдіяльності особистості, котра потерпає внаслідок багаторічної воєнної агресії. Можна констатувати, що науковцями розроблено та представлено різні моделі, зокрема оригінальну концептуальну модель соціально-психологічного супроводу постраждалих від воєнних дій; теоретичну модель побудови системи надання психологічних послуг із їх реабілітації тощо. Розроблено й апробовано різноманітні критерії, програми, технології, техніки, методики, алгоритми, заходи для соціально-психологічної реабілітації ветеранів АТО, їхніх дружин та сімей у цілому, волонтерів, внутрішньо переміщених осіб (ВПО), цивільних, а також учасників бойових дій у зоні АТО.

Проаналізовано стан девіантності взаємовідносин у сім'ях учасників АТО та шляхи його подолання; з'ясовано та виявлено науково і експериментально обґрунтовані перспективні напрями, які допоможуть позбутися девіантних розладів у родинах; запропоновано ефективні форми та методи виходу із зазначеної гострої ситуації. Акцентовано увагу на тому, що умовою збереження психологічного здоров'я є готовність особистості до творчого конструювання власного життя. Наголошено, що більшість постраждалих, використовуючи копінг-стратегії та за підтримки оточення, відновлюються і навіть, переходять у режим особистісного зростання. Під час аналізу матеріалів ми дійшли висновку, що:

– необхідно посилити практичну соціально-психологічну допомогу учасникам АТО та їхнім близьким, волонтерам, ВПО, цивільним, а також учасникам бойових дій у зоні АТО з огляду на те, що кількість травмованих весь час збільшується;